

Нехай Вікторія, Болтянська Лариса, Завадських Ганна. Формування антикризового потенціалу в управлінні економічним розвитком сільськогосподарських підприємств. *Економічний дискурс*. 2026. Випуск 1. С. 67-75.

DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2026-1-7>

УДК 330.14 : 631.1 (045)

JEL Classification Q12, Q18, M21, L26, H12, O13

Нехай Вікторія

доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та публічного адміністрування

Таврійський державний агротехнологічний університету імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

E-mail: viktorija24023@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1184-6776

Болтянська Лариса

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і бізнесу

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

E-mail: larysa.boltianska@tsatu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-6314-4429

Завадських Ганна

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і бізнесу

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна

E-mail: hanna.zavadskykh@tsatu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3240-3870

ФОРМУВАННЯ АНТИКРИЗОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація

Вступ. Формування антикризового потенціалу для цілей сталого економічного розвитку сільськогосподарських підприємств є важливим напрямом для досліджень в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Методи. Методологія дослідження базується на системному підході, методах економічного аналізу, порівняння та узагальнення, що дозволило визначити ключові напрями формування антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств, оцінити їх практичне значення та можливості інтеграції у практичну діяльність.

Результати. Розглядаються механізми формування антикризового потенціалу в контексті управління економічним розвитком сільськогосподарських підприємств. Охарактеризовано сучасні виклики та ризики, які стоять перед сільським господарством, і визначають ключові фактори, що впливають на його антикризову стійкість. Обґрунтовано необхідність формування інтегрованої системи антикризового управління як інструменту забезпечення стійкості та конкурентоспроможності аграрного бізнесу. Визначено ключові елементи антикризового потенціалу, зокрема фінансовий, виробничо-технологічний, кадровий, інноваційний та організаційно-управлінський компоненти. На основі проведеного дослідження представлено алгоритм управління економічним розвитком, спрямований на підвищення антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Алгоритм враховує всі аспекти діяльності підприємства, включаючи стратегічне планування, фінансове управління, операційний менеджмент, маркетинг та інновації.

Перспективи. У статті містяться практичні рекомендації щодо імплементації запропонованої моделі у практику діяльності сільськогосподарських підприємств. Результати дослідження можуть бути корисними для керівників сільськогосподарських підприємств, менеджерів та всіх, хто зацікавлений у підвищенні ефективності та стійкості економіки сільського господарства. Перспективним для подальшого дослідження є пошук шляхів удосконалення засобів формування антикризового потенціалу підприємств різних галузей економіки.

Ключові слова: антикризовий потенціал, антикризове управління, економічний розвиток, ризик-менеджмент, сільськогосподарські підприємства, фінансова стійкість.

Вступ.

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей економіки України, забезпечуючи продовольчу безпеку та створюючи робочі місця. Однак сільськогосподарські підприємства часто стикаються з різноманітними ризиками та кризовими ситуаціями, такими як зміни цін на сільськогосподарську продукцію, природні лиха, епідемії тощо. В умовах глобалізації та постійної мінливості ринку формування стійкості цих підприємств до кризових явищ є ключовим фактором для їхнього успішного функціонування та розвитку.

В наш час сільськогосподарські підприємства функціонують в умовах підвищеної невизначеності, що зумовлено впливом кліматичних змін, коливань цін на аграрну продукцію, нестабільності фінансових ринків, логістичних ризиків та військово-політичних факторів. У таких умовах особливої актуальності набуває формування антикризового потенціалу, як основи підтримки довгострокового розвитку аграрних підприємств.

Антикризовий потенціал розглядається як інтегрована здатність підприємства своєчасно виявляти кризові явища, адаптуватися до змін та мінімізувати негативні наслідки впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. Тому, формування антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств є ключовим завданням для забезпечення їхньої стійкості та успішного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Аналіз публікацій свідчить про значний спектр підходів до визначення та формування антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств й дозволяє виділити ключові напрями досліджень, присвячених цій темі. Означимо основні напрями досліджень.

1. Роль інновацій у підвищенні стійкості сільськогосподарських підприємств. Такі автори, як Р. Бацай [1], Н. Добрава [2], Е. Каражня [2], підкреслюють значення впровадження новітніх технологій, що дозволяють оптимізувати виробничі процеси, підвищити ефективність використання ресурсів та мінімізувати ризики.

2. Значення диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств. Н. Добрава, Е. Каражня [2; 3] в своїх роботах доводять, що розширення спектру продукції та послуг дозволяє зменшити залежність від одного сегмента ринку і підвищити стійкість до зовнішніх потрясінь.

3. Важливість розвитку стратегічного планування та управління ризиками. Л. Лігоненко, Т. Жадан, О. Мелець, Н. Якименко-Терещенко [3; 4] звертають увагу на необхідність розробки ефективних механізмів прогнозування та оцінки ризиків, а також створення планів дій для їх мінімізації.

4. Роль державної підтримки у стимулюванні розвитку антикризового потенціалу. С. Белай [5] та Л. Бацай [1] досліджують вплив державних програм та інструментів на підвищення

конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств та їхню здатність протистояти кризовим явищам.

Узагальнюючи доробки науковців, можна зробити висновок, що формування антикризового потенціалу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств є завданням, яке потребує об'єднання різних підходів. Важливим є поєднання інноваційних технологій, диверсифікації діяльності, стратегічного планування, операційного менеджменту, маркетингу та ефективного управління ризиками. Одночасно, не менш важливу роль відіграє державна підтримка, спрямована на створення сприятливих умов для розвитку агросектору.

Огляд літератури підтверджує, що використання інноваційних технологій, оптимізація виробничих процесів, ефективне управління ризиками, розвиток партнерських зв'язків та інвестування в людський капітал є ключовими факторами успіху в умовах нестабільності та мінливості ринку.

Мета.

Мета статті – дослідити механізми та означити ключові напрями формування антикризового потенціалу в системі управління економічним розвитком сільськогосподарських підприємств.

Завдання статті:

- проаналізувати сучасні виклики та ризики, що стоять перед сільським господарством;
- визначити ключові фактори, які впливають на антикризову стійкість сільськогосподарських підприємств;
- обґрунтувати практичні рекомендації щодо імплементації запропонованої моделі на сільськогосподарських підприємствах.

Предметом дослідження є антикризовий потенціал сільськогосподарських підприємств як складова здатності протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та внутрішнім ризикам.

Методологія дослідження.

Методологія дослідження базується на системному підході, методах економічного аналізу, порівняння та узагальнення, що дозволило визначити ключові напрями формування антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств, оцінити їх практичне значення та можливості інтеграції у функціональне забезпечення сталої діяльності.

Результати.

Зусиллями науковців та практиків формується загальне бачення того, що антикризовий потенціал є складовою загального економічного потенціалу підприємства та формується на основі поєднання ресурсних можливостей, управлінських компетенцій і адаптаційних механізмів. Його формування передбачає значущі складові (рис. 1).

У структурному аспекті антикризовий потенціал включає декілька визначних компонент (табл. 1).

Особливості формування антикризового потенціалу в аграрному секторі полягають у тому, що на відміну від інших галузей, аграрний сектор характеризується сезонністю виробництва, залежністю від природно-кліматичних умов та тривалим виробничим циклом. Це потребує:

- створення страхових і резервних фондів;
- диверсифікації виробництва;
- розвитку партнерських відносин;
- використання механізмів державної підтримки;
- впровадження систем раннього попередження кризових явищ [4; 6; 8].

Рис. 1. Формування антикризового потенціалу підприємства*

*Джерело: авторське узагальнення [2; 6; 8].

Таблиця 1. Основні складові антикризового потенціалу*

Складова	Сутність, спрямованість
Фінансовий потенціал	Визначає здатність підприємства підтримувати платоспроможність, ліквідність та достатній рівень рентабельності. Важливими індикаторами є коефіцієнти автономії, ліквідності, оборотності та фінансової незалежності
Виробничо-технологічний потенціал	Характеризує рівень модернізації техніки, ефективність використання земельних ресурсів, продуктивність праці та впровадження сучасних агротехнологій
Кадровий потенціал	Передбачає наявність кваліфікованого персоналу, здатного впроваджувати інновації та адаптуватися до змін
Інноваційний потенціал	Охоплює впровадження цифрових технологій, систем точного землеробства, автоматизації виробничих процесів, використання альтернативних джерел енергії
Організаційно-управлінський потенціал	Передбачає ефективну систему планування, контролю, ризик-менеджменту та стратегічного управління

*Джерело: складено авторами на підставі [3; 7; 8].

Зазначені виклики створюють ризики, тому важливим інструментом формування антикризового потенціалу є інтеграція системи ризик-менеджменту в загальну систему стратегічного управління підприємством. Приймаючи це до уваги та спираючись на думки науковців та практиків, можемо передбачити, що для подолання ризиків та зміцнення антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств шляхом інтеграції антикризового управління в загальну систему стратегічного управління, аподиктично доцільним вбачається:

- впроваджувати систему фінансового моніторингу та прогнозування;
- підвищувати рівень диверсифікації діяльності;
- розвивати цифровізацію управлінських і виробничих процесів;
- формувати адаптивні організаційні структури;
- посилювати інвестиційну активність та інноваційну спрямованість розвитку;
- удосконалювати систему стратегічного та антикризового планування.

Слід також відмітити, що комплексність і системність заходів є визначальною умовою формування стійкої антикризової моделі економічного розвитку.

Визначимось з тим, які ж саме напрями у діяльності сільськогосподарських підприємств спроможні впливати на процес формування антикризового потенціалу (табл. 2). Слід також

уточнити, що авторське бачення категорії «розвиток» є таким, що означає зміну, рух, направленість на щось певне, тож розвиток може бути лише у напрямі удосконалення, покращення, а не лише продовження діяльності.

Таблиця 2. Прогресивні фактори, що впливають на формування антикризового потенціалу*

Фактор	Напрямок реалізації
Диверсифікація виробництва	Виробництво широкого спектру сільськогосподарської продукції дозволяє підприємствам зменшити ризики, пов'язані з коливаннями цін на окремі товари
Модернізація технологій та обладнання	Впровадження сучасних технологій та обладнання підвищує ефективність виробництва, знижує витрати та покращує якість продукції
Оптимізація ланцюгів поставок	Створення ефективних логістичних систем та партнерських відносин з постачальниками та дистриб'юторами дозволяє сільськогосподарським підприємствам мінімізувати ризики перебоїв у постачанні сировини та реалізації продукції
Розвиток кадрового потенціалу	Інвестування в освіту та професійний розвиток працівників сільськогосподарських підприємств є важливим фактором підвищення їхньої кваліфікації, адаптаційних здібностей та здатності ефективно реагувати на кризові ситуації
Фінансовий менеджмент	Розробка та впровадження ефективних систем фінансового планування та контролю дозволяє сільськогосподарським підприємствам мінімізувати ризики банкрутства та забезпечує стабільність їхньої діяльності

*Джерело: складено авторами на підставі [9; 10; 11; 12].

Означені фактори, що впливають на формування антикризового потенціалу та зазначені вище завдання інтеграції антикризового управління в загальну систему стратегічного управління, обґрунтовують те, що ефективна стратегія підвищення антикризового потенціалу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств має бути побудована з урахуванням таких додаткових складових:

- розробка та реалізація стратегії управління ризиками;
- створення резервних фондів для покриття непередбачених витрат;
- укладення страхових договорів на основні активи та види діяльності;
- залучення інвестицій та кредитів на сприятливих умовах;
- розширення ринків збуту продукції.

Вочевидь, вказані аспекти стратегії, спрямованої на розвиток потенціалу сільськогосподарських підприємств, реалізуються через стратегію управління ризиками.

Беззаперечно, що сучасні сільськогосподарські підприємства стикаються не з поодинокими ризиками, а з безліччю ризиків, які можуть негативно вплинути на їхню діяльність та потенційне зростання: від несприятливих погодних умов до волатильності цін на сільгосппродукцію, від епідемії серед худоби до змін державної політики (як показує досвід, не лише нашої країни). Кожен з цих факторів може поставити під загрозу успіх підприємства. Саме тому розробка та реалізація ефективної стратегії управління ризиками є ключовим елементом для забезпечення стабільного розвитку та розкриття потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Першим кроком у створенні такої стратегії є ідентифікація всіх можливих ризиків, які можуть загрожувати підприємству. Це може включати аналіз історичних даних, проведення SWOT-аналізу, опитування експертів та використання спеціального програмного забезпечення.

Після ідентифікації ризиків необхідно оцінити ймовірність настання та потенційну тяжкість наслідків. Це дозволить підприємству сформулювати пріоритети в управлінні ризиками, зосередившись на найбільш критичних факторах.

Наступний етап полягає у розробці методів пом'якшення виявлених ризиків (табл. 3).

Таблиця 3. Методи пом'якшення виявлених ризиків у діяльності сільськогосподарських підприємств*

Метод	Заходи з реалізації
Диверсифікація	Розширення асортименту вирощуваних культур або порід худоби, щоб зменшити залежність від одного виду продукції
Страховання	Укладання договорів страхування на майно, врожай, худобу тощо
Застосування інноваційних технологій	Використання сучасного обладнання та програмного забезпечення для оптимізації виробничих процесів та підвищення ефективності
Розробка планів дій на випадок настання ризиків	Створення чітких інструкцій та алгоритмів дій, які допоможуть підприємству швидко та ефективно реагувати на непередбачені ситуації

*Джерело: складено авторами на підставі [11; 12].

Зумовлено, що реалізація стратегії управління ризиками є постійним процесом, який вимагає регулярного моніторингу та коригування. Менеджмент підприємства має моніторити та фіксувати зміни зовнішнього середовища, аналізувати результати реалізації планів і вносити необхідні корективи в створену стратегію.

Ефективна стратегія управління ризиками дозволить сільськогосподарським підприємствам не лише захистити себе від негативних впливів, але й розкрити свій потенціал. Вона створює сприятливі умови для прийняття зважених рішень, інвестування в розвиток та досягнення довгострокових цілей.

Висновки і перспективи.

Формування антикризового потенціалу економічного розвитку сільськогосподарських підприємств є ключовою умовою забезпечення їх фінансової стабільності, конкурентоспроможності та довгострокового зростання. Антикризовий потенціал має багатокомпонентну структуру та базується на поєднанні фінансових, виробничих, інноваційних, кадрових і управлінських ресурсів.

Ефективне управління антикризовим потенціалом потребує інтеграції ризик-менеджменту в стратегічну систему управління підприємством та орієнтацію на адаптивний розвиток в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Для подолання ризиків та зміцнення антикризового потенціалу сільськогосподарських підприємств шляхом інтеграції в загальну систему стратегічного управління доцільним вбачається впроваджувати систему фінансового моніторингу й прогнозування, підвищувати рівень диверсифікації діяльності, розвивати цифровізацію процесів, формувати адаптивні організаційні структури, посилювати інвестиційну та інноваційну активність, удосконалювати систему стратегічного та антикризового планування. Все це у підсумку спрямовує на підтримку прогресивних факторів, що впливають на формування антикризового потенціалу.

Подальші дослідження в цій галузі мають бути зосереджені на:

- вивченні кращих практик адаптації сільськогосподарських підприємств до нових викликів та умов ринку;
- розробці ефективних моделей оцінки антикризового потенціалу та визначення його ключових індикаторів;
- аналізі впливу цифрових технологій на підвищення стійкості сільськогосподарського виробництва.

Здійснення подібних досліджень сприятиме підвищенню ефективності агросектору та його здатності протистояти можливим кризовим явищам.

Список використаних джерел

1. Бацай Роман. Інноваційно-орієнтований розвиток сільськогосподарських підприємств як інструмент забезпечення стійкості. *Економічний аналіз*. №35. 2025. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6462> (дата звернення: 20.12.2025).
2. Добрава Н. В., Каражня Е. А. Інноваційні технології в агробізнесі: роль у підвищенні ефективності та конкурентоспроможності. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2024. №2. С. 123-128.
3. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теорія та практика. К.: КНЕУ, 2005. 412 с.
4. Жадан Т. А., Мелець О. В., Якименко-Терещенко Н. В. Банкрутство підприємства: Сутність поняття та основні ризик-фактори його виникнення. *Інфраструктура ринку*. 2019. №37. URL: http://www.marketinf.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/36.pdf. (дата звернення: 20.12.2025).
5. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія. Х. : Вид-во НАНГУ, 2022. 349 с
6. Нехай В. В. Формування засад антикризового управління підприємством. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2021. №2 (44). С. 24-30.
7. Viktoriia Nekhai, Iryna Kolokolchukova, Svitlana Rozumenko, Tetiana Nikitina. Anti-crisis Management of Socio-economic Systems Development in the Global Competitive Environment. *Review of Economics and Finance*. 2022. №20. P. 363-377.
8. Нехай В., Трусова Н., Кукіна Н., Беззубко Б. Антикризове управління як детермінанта розвитку організаційно-економічного потенціалу підприємств сфери агробізнесу на основі використання технологій блокчейн. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2025. №3 (117). С. 200-206.
9. Трусова Н., Нехай В., Кукіна Н. Організаційно-економічний потенціал технологій блокчейну в агробізнесі. *Економіка та суспільство*. 2025. №78. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6491>. (дата звернення: 20.12.2025).
10. Нехай В. В. Антикризове управління як чинник розвитку потенціалу підприємств у менеджменті зовнішньоекономічної діяльності. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (економічні науки)*. 2025. Том 1, №50. С. 57-63.
11. Нехай В. В., Леонов А. М. Удосконалення антикризового управління підприємством малого бізнесу. Сучасні виклики та сталий розвиток економіки і бізнесу: II Всеукр. наук.-практ. конф., 11 груд. 2025 р.: матеріали / Запоріжжя : ТДАТУ, 2025. С. 171-173.
12. Нехай В. В. Антикризове управління: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань Д «Бізнес, адміністрування та право». Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В., 2025. 246 с.

Статтю отримано: 27.12.2025 / Рецензування 05.02.2026 / Прийнято до друку: 30.04.2026

Victoria Nekhai

Doctor of Economics, Professor, Professor
Department of Management and Public Administration
Dmytro Motorny Tavriya State Agrotechnological University
Zaporizhzhya, Ukraine

E-mail: viktoria24023@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1184-6776

Larysa Boltianska

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
Department of Economics and Business
Dmytro Motorny Tavrichesky State Agro-Technological University
Zaporizhzhya, Ukraine

E-mail: larysa.boltianska@tsatu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-6314-4429

Hanna Zavadskykh

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor
Department of Economics and Business
Dmytro Motorny Tavriya State Agrotechnological University
Zaporizhzhya, Ukraine
E-mail: hanna.zavadskykh@tsatu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-3240-3870

FORMATION OF ANTI-CRISIS POTENTIAL IN MANAGEMENT OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract

Introduction. The formation of anti-crisis potential for the purposes of sustainable economic development of agricultural enterprises is an important direction for research in the conditions of an unstable external environment.

Methods. The research methodology is based on a systemic approach, methods of economic analysis, comparison and generalization, which made it possible to identify key areas of formation of anti-crisis potential of agricultural enterprises, assess their practical significance and possibilities of integration into practical activities.

Results. The mechanisms of formation of anti-crisis potential in the context of managing the economic development of agricultural enterprises are considered. The modern challenges and risks facing agriculture are characterized, and the key factors influencing its anti-crisis stability are determined. The need to form an integrated anti-crisis management system as a tool for ensuring the stability and competitiveness of agricultural business is substantiated. The key elements of anti-crisis potential are identified, in particular the financial, production and technological, personnel, innovation and organizational and managerial components. Based on the conducted research, an algorithm for managing economic development is presented, aimed at increasing the anti-crisis potential of agricultural enterprises. The algorithm takes into account all aspects of the enterprise's activities, including strategic planning, financial management, operational management, marketing and innovation.

Discussion. The article contains practical recommendations for implementing the proposed model in the practice of agricultural enterprises. The results of the study may be useful for heads of agricultural enterprises, managers and everyone interested in increasing the efficiency and sustainability of the agricultural economy. A promising area for further research is the search for ways to improve the means of forming the anti-crisis potential of enterprises in various sectors of the economy.

Keywords: anti-crisis potential, anti-crisis management, economic development, risk management, agricultural enterprises, financial sustainability.

References

1. Batsai, R. (2025). Innovatsiino-orientovanyi rozvytok silskohospodarskykh pidpriemstv yak instrument zabezpechennia stiiikosti [Innovation-oriented development of agricultural enterprises as a tool for ensuring sustainability]. *Ekonomichniy analiz* [Economic Analysis], 35. Retrieved from <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/6462>. [in Ukr.].
2. Dobrova, N.V., & Karazhnia, E.A. (2024). Innovatsiini tekhnologii v ahrobiznesi: rol u pidvyshchenni efektyvnosti ta konkurentospromozhnosti [Innovative technologies in agrobusiness: the role in increasing efficiency and competitiveness]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University], 2, 123-128. [in Ukr.].
3. Lihonenko, L.O. (2005). *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom: teoriia ta praktyka* [Crisis management of the enterprise: theory and practice]. Kyiv: KNEU
4. Zhadan, T.A., Melets, O.V., & Yakymenko-Tereshchenko, N.V. (2019). Bankrutstvo pidpriemstva: Sutnist poniattia ta osnovni ryzyk-faktory yoho vynykennia [Enterprise bankruptcy: The essence of the concept and the main risk factors of its occurrence]. *Infrastruktura rynku* [Market Infrastructure], 37. Retrieved from http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/37_2019_ukr/36.pdf [in Ukr.].
5. Bielai, S.V. (2022). *Derzhavni mekhanizmy protydii kryzovym yavlyshcham sotsialno-ekonomichnoho kharakteru: teoriia, metodolohiia, praktyka: monohrafiia* [State mechanisms for countering crisis phenomena of a socio-economic nature: theory, methodology, practice: a monograph]. Kharkiv: Vyd-vo NANGU.
6. Nekhai, V.V. (2021). Formuvannia zasad antykryzovoho upravlinnia pidpriemstvom [Formation of the foundations of crisis management of the enterprise]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)* [Collection of Scientific Papers of

Tavriian State Agrotechnological University named after Dmytro Motornyi (Economic Sciences)], 2 (44), 24-30. [in Ukr.].

7. Nekhai, V., Kolokolchikova, I., Rozumenko, S., & Nikitina, T. (2022). Anti-crisis management of socio-economic systems development in the global competitive environment. *Review of Economics and Finance*, 20, 363-377.

8. Nekhai, V., Trusova, N., Kukina, N., & Bezzubko, B. (2025). Antykryzove upravlinnia yak determinanta rozvytku orhanizatsiino-ekonomichnoho potentsialu pidpriemstv sfery ahrobiznesu na osnovi vykorystannia tekhnolohii blokchein [Crisis management as a determinant of the development of organizational and economic potential of agribusiness enterprises based on the use of blockchain technologies]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya «Ekonomichni nauky»* [Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series "Economic Sciences"], 3 (117), 200-206. [in Ukr.].

9. Trusova, N., Nekhai, V., & Kukina, N. (2025). Orhanizatsiino-ekonomichni potentsial tekhnolohii blokcheinu v ahrobiznesi [Organizational and economic potential of blockchain technologies in agribusiness]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], 78. Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6491>. [in Ukr.].

10. Nekhai, V.V. (2025). Antykryzove upravlinnia yak chynnyk rozvytku potentsialu pidpriemstv u menedzhmenti zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Crisis management as a factor in the development of the potential of enterprises in the management of foreign economic activity]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu imeni Dmytra Motornoho (ekonomichni nauky)* [Collection of Scientific Papers of Tavria State Agrotechnological University named after Dmytro Motornyi (Economic Sciences)], 1, 50, 57-63. [in Ukr.].

11. Nekhai, V.V., & Lieonov, A.M. (2025). Udoskonalennia antykryzovoho upravlinnia pidpriemstvom maloho biznesu [Improving the crisis management of a small business enterprise]. *Suchasni vyklyky ta stalyy rozvytok ekonomiky i biznesu: II Vseukrainska nauk.-prakt. konf. Zaporizhzhia: TDATU*, 171-173. [in Ukr.].

12. Nekhai, V.V. (2025). *Antykryzove upravlinnia: navchalnyi posibnyk dlia zdobuvachiv druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity haluzi znan D «Biznes, administruvannia ta pravo»* [Crisis management: a textbook for applicants of the second (master's) level of higher education in the field of knowledge D «Business, Administration and Law»]. Zaporizhzhia: FOP Odnoroh T.V.

Received: 12.27.2025 / Review 02.05.2026 / Accepted 04.30.2026

